

Pedagogie și Didactică

Vol. 4

Ioana Boghian

**VALENȚE PSIHOPEdagogICE
DE PREGĂTIRE INIȚIALĂ
A CADRELOR DIDACTICE
PENTRU FORMAREA
TOLERANȚEI LA ELEVI**

Presă Universitară Clujeană

IOANA BOGHIAN

•

**VALENȚE PSIHOPEDAGOGICE DE PREGĂTIRE INIȚIALĂ
A CADRELOR DIDACTICE PENTRU FORMAREA TOLERANȚEI LA ELEVI**

IOANA BOGHIAN

**VALENȚE PSIHOPEDAGOGICE
DE PREGĂTIRE INIȚIALĂ
A CADRELOR DIDACTICE PENTRU
FORMAREA TOLERANȚEI LA ELEVI**

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2023

**Colecția *Pedagogie și Didactică* este coordonată
de Roxana S. Timofte și Liliana Mâță.**

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Sorin Cristea, *Universitatea din București*

Conf. univ. dr. Liliana Mâță, *Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău*

ISBN 978-606-37-1970-7

**© 2023 Autoarea volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mij-
loace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedepsește
conform legii.**

**Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>**

Cupris

Prefață	7
Introducere	9
1. Pregătirea studenților pentru formarea toleranței la elevii claselor primare – modele și abordări contemporane	29
1.1. Toleranța: concept și dimensiune a educației interculturale.....	29
1.2. Particularitățile formării atitudinii de toleranță în context intercultural la elevii claselor primare	45
1.3. Concluzii	69
2. Fundamente conceptuale și metodologice de pregătire a studenților – viitoare cadre didactice pentru formarea toleranței la elevii claselor primare	73
2.1. Demersuri în pregătirea studenților pentru formarea toleranței la elevii claselor primare	73
2.1.1. Demersul cultural/ intercultural.....	74
2.1.2. Demersul filosofic.....	81
2.1.3. Demersul psihologic.....	83
2.1.4. Demersul pedagogic.....	90
2.1.5. Principii de realizare a educației pentru toleranță.....	95
2.2. Modelul pedagogic axat pe binomul: pregătirea studenților și formarea elevilor din perspectiva toleranței interculturale	101
2.2.1. Scurtă descriere a modelului pedagogic bidimensional	101
2.2.2. Structura modelului psihopedagogic bidimensional de formare a studenților/ viitoare cadre didactice pentru formarea toleranței la elevi	107
2.3. Concluzii	120

3. Validarea experimentală	
a modelului psihopedagogic bidimensional	123
3.1. Evaluarea nivelului de pregătire a studenților pentru formarea toleranței la elevi și a nivelului de manifestare a toleranței elevilor din clasele primare.....	123
3.2. Demersul experimental: aplicarea modelului psihopedagogic bidimensional	130
3.3. Concluzii.....	167
Concluzii generale și recomandări	169
Bibliografie	175

Prefață

Astăzi traversăm o etapă de schimbări profunde, complete și radicale în toate domeniile activității umane. Omul contemporan nu se poate limita la o simplă așteptare a schimbărilor. În calitate de subiect al istoriei, el însuși trebuie să fie capabil a proiecta schimbări, a interveni în fluxul acestora pentru a obține efectele dorite și a le evita pe cele indezirabile.

La moment și în viitor este necesară înțelegerea complexității problemelor, generate și de provocările lumii contemporane, a multiplicității de soluții și a consecințelor provocate de fiecare soluție posibilă.

Potențialul uman trebuie să fie antrenat nu numai în rezolvarea problemelor, ci și în asumarea responsabilității pentru consecințele acțiunilor sale.

Educația de azi trebuie să răspundă nevoilor generațiilor viitoare. Se impun noi abordări în contextul unor schimbări de paradigmă socială, politică și economică care își au originea în perceperea Omului ca subiect al propriei deveniri, împuternicit cu dreptul de autoedificare și autoactualizare.

Ancorată la realizare și la valorile lumii contemporane, fundamentată pe teoriile actuale ale psihologiei, pedagogiei și sociologiei, educația în spiritul toleranței vine să răspundă la provocările timpului, generate de conflicte, războaie, inclusiv cele hibrid. Anul 1995 a fost declarat de ONU Anul toleranței. Este foarte important ca fiecare dintre noi să continue să dea un nou sens cuvântului *toleranță* și să înțeleagă că a noastră capacitate de a recunoaște valorile fiecărei persoane reprezintă fundamentul etic al păcii, al securității și al dialogului intercultural. Federico Mayor, Director general al UNESCO a scris „venirea unui viitor al păcii depinde de acțiunile și de gesturile noastre de fiecare zi. Să practicăm educația pentru toleranță în școlile și în comunitățile noastre, acasă și la serviciu dar, mai ales, în inimile și în spiritele noastre”.

Lucrarea *Valențe psihopedagogice de pregătire inițială a cadrelor didactice pentru formarea toleranței la elevi* realizată de Ioana Boghian se încadrează în problematica educației pentru drepturile omului, educației pentru pace.

Cercetarea de față vizează elevii de etnie romă în școlile din spațiul românesc din prisma: atitudinilor față de aceștia a cadrelor didactice, conducerii unităților școlare și colegilor de clasă, părinților, dar și atitudinea lor față de persoane implicate în educație. Boghian Ioana fundamentează, în acest sens, un concept original de formare a cadrelor didactice pentru educația toleranței la elevi, dar și un model psihopedagogic bidimensional abordat din mai multe perspective: culturologică, filosofică, psihologică, pedagogică și socială. Modelul psihopedagogic de formare inițială a cadrelor didactice pentru educarea toleranței la elevi a fost validat experimental în instituțiile de învățământ din România.

Având în vedere complexitatea abordării problemei de formare inițială a viitoarelor cadre didactice pentru educația toleranței la elevi, volumul semnat de Ioana Boghian include o analiză și sinteză valoroasă a numeroaselor abordări științifice și metodologice cu deschidere spre diverse categorii de studenți-pedagogi dar și diferite categorii de elevi-romi.

Lucrarea este structurată pe trei capitole (cadrul analitic, cadrul de construcție teoretică, cadrul experimental) distincte care conțin informațiile relevante și necesare cadrelor didactice universitare, studenților facultăților de profil pedagogic, cadrelor didactice școlare, altor persoane interesate.

Experiența didactică și investigațională a autoarei este reflectată în modul de organizare a cercetării și structurării materiei în capitole, în consistența limbajului științific și maniera coerentă de abordare a problematicii și de sistematizare a ideilor și conținuturilor cuprinse în paginile volumului.

Personal, apreciez înalt abilitățile intelectuale ale doamnei Ioana Boghian, efortul și implicarea în tot acest demers științific.

Vladimir Guțu

Doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar,
Decanul facultății de Psihologie, Științe ale Educației,
Sociologie și Asistență Socială,
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

„*Lucrarea Valențe psihopedagogice de pregătire inițială a cadrelor didactice pentru formarea toleranței la elevi* realizată de Ioana Boghian se încadrează în problematica educației pentru drepturile omului, educației pentru pace.

Cercetarea de față vizează elevii de etnie romă în școlile din spațiul românesc din prisma: atitudinilor față de aceștia a cadrelor didactice, conducerii unităților școlare și colegilor de clasă, părinților, dar și atitudinea lor față de persoane implicate în educație. Boghian Ioana fundamentează, în acest sens, un concept original de formare a cadrelor didactice pentru educația toleranței la elevi, dar și un model psihopedagogic bidimensional abordat din mai multe perspective: culturologică, filosofică, psihologică, pedagogică și socială. Modelul psihopedagogic de formare inițială a cadrelor didactice pentru educarea toleranței la elevi a fost validat experimental în instituțiile de învățământ din România.

Având în vedere complexitatea abordării problemei de formare inițială a viitoarelor cadre didactice pentru educația toleranței la elevi, volumul semnat de Ioana Boghian include o analiză și sinteză valoroasă a numeroaselor abordări științifice și metodologice cu deschidere spre diverse categorii de studenți-pedagogi dar și diferite categorii de elevi.

Lucrarea este structurată pe trei capitole - cadrul analitic, cadrul de construcție teoretică, cadrul experimental - distincte care conțin informațiile relevante și necesare cadrelor didactice universitare, studenților facultăților de profil pedagogic, cadrelor didactice școlare, altor persoane interesate.

Experiența didactică și investigațională a autoarei este reflectată în modul de organizare a cercetării și structurării materiei în capitole, în consistența limbajului științific și maniera coerentă de abordare a problematicii și de sistematizare a ideilor și conținuturilor cuprinse în paginile volumului.”

Prof. univ. dr. habil. Vladimir Guțu
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău

